

VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB • VERSLÁB

Györe Balázs röltex(t)

(93)
lapos hasú vadgesztenyét
szedek fel a járdáról
az apostol utcában
és magammal viszem
keresztül a városon
végre valami
aminek tudok örülni

(94)
rojtos egy erkély peremének
bádóg széle
mintha megrágták volna

(95)
les rám a megállóban
a rossz szemű nő
de meggondolja magát
és nem kér tőlem pénzt

(96)
a villamoson
a lábamhoz gurult hirtelen
egy 50 forintos pénz érme
vártam valaki jelentkezik érte
felvettem kezemben forgattam
aztán mielőtt leszálltam
zsebre vágtam

(97)
francia ceruzát találok
a járdán a margit-hídon
mentor 2b
hazaviszem
használni fogom
írok vele kihegyezem

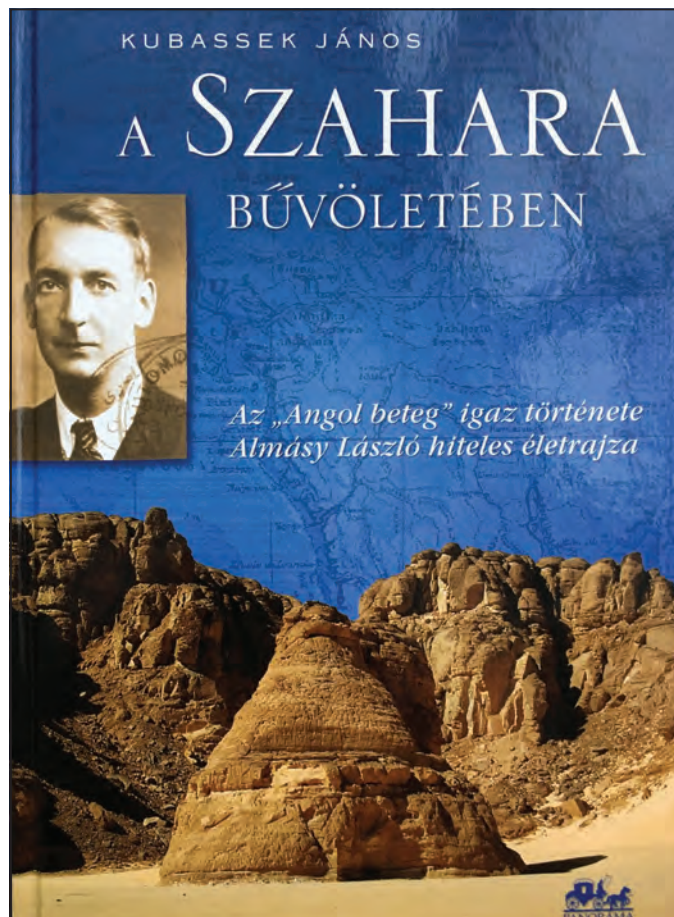
(98)
nyugodtan viteti magát
a bogár egy férfi hátán
a téli kabátján
előttem mennek a megállóban
a tömegben

(99)
kíváncsian várom
mikor nyalja meg újra
a kesztyűm egy husky
a pozsonyi úton
mint tavaly év végén

A ROVATOT SZERKESZTI: KIRSCHNER PÉTER

AZ ÉLŐ EMLÉKEZET MESTERSÉGE

Buza Péter

A Gellérthegy alatt, a Bartók Béla út 29. számú házban lakott *Almásy László* Budapest ostromának hónapjaiban. Ide gyűjtötte össze, s próbálta megőrizni életének ebben a különösen viharossá vált periódusában sok évtizedes afrikai tanulmányútjai, vadászatai sportteljesítményei relikviáit, könyvtárát, életműve fotó- és iratanyagát.

Az ötszobás budai lakás sógornőjéé, *Esterházy Máriaé* volt, de unokahúga, *Gömörey Zita* élt itt, aki akkor éppen a Pázmány Péter Egyetemen tanult orientalisztikát, művészettörténetet, török és arab nyelvet. A német megszállást követő hetekben – a lakásában zajló élénk társasélet résztvevői s *Almásy* körében – határozottan hangoztatta súlyos ellenérzéseit. Egy házlakó feljelentette, el is hurcolták a nyilasok egészen a komáromi erőd börtönéig. *Almásy* felvette német egyenruháját, feltűzte kitüntetését, s legendás szürke Lincoln gépkocsiján *Hubayhoz*, a befolyásos nyilas képviselőhöz hajtatott. Zitát azonnal szabadlábra helyezték.

A *Kartal* család a második emeleten lakott, lakásukat bombatalálat roskasztotta a földszintig. A családfő, a praktizáló orvos, aki jó barátságban volt *Almásyval*, úgy döntött, hogy a „német katonatiszt” távollétét kihasználva (1945 márciusában Szombathelyen és Szelesten, a határ közelében remélt időlegesen menedéket találni) beköltözik az *Esterházy*-lakásba. Az oroszok akkorra elfoglalják az utcát,

s a GPU azonnal tudomást szerez arról, hogy kit kell keresnie, véglegesítve az „ingatlancerét”.

Almásy 1945 áprilisától 1946 februárjáig hol az oroszok, hol a magyar politikai rendőrség fogságából szabadulva újra és újra megjárja a maga magánháborújának poklát, míg aztán, 1946. november 16-án a Népbíróság ítélszéké elé nem állítják, a vád tárgyává téve 1943-ben írt könyvét – Rommel seregénél Libiában – „*mint a fasiszta propaganda bizonyítékát*”. A védelem tanúja, a világhírű *Germanus Gyula* tesz hitet mellette, s csodák csodája, felmentik. Ám 1947 januárjában meggondolja magát a hatalom, újra a Kozma utcai börtönbe kerül. Ezúttal *Alaeddin Mouhtar* pasa, *Faruk* egyiptomi uralkodó unokatestvére pénzeli le – angol közvetítéssel – a magyar hatóságot, s az „Angol beteg” 1947 júniusában Grossmann József névre kiállított hamis személyi okmányokkal Triesztig meg sem állva hagyja el Magyarországot. Brit papírokhoz jut, s a különleges alakulatok ezredese, *Valderano* herceg segítségével 1947 augusztusában elmenekít Kairóba.

Kubassek János földrajztudós, a magyar felfedezők, utazók biográfusának, a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatójának testes, gazdagon illusztrált kötetét olvasom, olvastam a karácsonyi napokban. A szerző nem takarékoskodik a címekkel sem: A Szahara bűvöletében. Az „Angol beteg” igaz története. Almásy László hiteles életrajza. Harmadik, átdolgozott és bővített kiadás.

Az eredetihez hasonlóan méltatlanul egyszerűsített fentebbi összefoglalóm a Háborús bűnös vagy ártatlan áldozat? című (majdnem) zárófejezet zanzája. Amit viszont szándékom szerint a kivonatolt történet adatai ebben az igénytelen sűrítésben bemutatnak – s ezzel az alanyát és tárgyat feldolgozó kutató kivételes tehetségét jellemzik – a szerző tudományban és a szakpublikációkban szokatlan módszerének s igényességének indikátorai. Hatalmas tudást adnak hozzá a témához tartozó személyek, a helyszínek személyes megismerésének információi és tapasztalatai a könyvtárakban, levéltárakban, publikációkban elérhető köztudáshoz. S ezek teszik élővé, olvashatóvá, izgalmassá az egyébként a szakmai publikációk minden jegyével is gazdagított munkát.

Kubassek János bejárta Almásy szaharai útjait, felkereste cellatársait (*Nika Gézá*t Kanadában), tájékozódott *Valerano* hercegnél, pilótatársainál (többek között *Vojnich Pál* doktornál), a helyszínen gyűjtött adatokat Brazíliában a ma élő Almásy családnál, *Almásy Antaléknél*, megkereste egykori *Bartók Béla* úti lakásának gondnoka, *Pék Lajos* emléknymait (aki hajdan a borostyánkői családi vár-kastély parádés kocsisa volt), s persze az *Esterházy* leszármazottakat. Meg a leányát, *Mártát*, aki csak a keresztnévét kapta 1932-ben édesapjától, s aki a borostyánkői szakácsnő leányának, *Bíró Erzsébetnek* gyermeke.

A földrajzi felfedezők, a magyar világhírűk, a magyar repülés- és autóversenyzés s a második világháború közelebbi témakörében jártas magyar s nem magyar olvasó sok mindent tud e könyv hősről. De ez a monográfia az, amelyből a legtöbb árnyalatát megismerheti egy kalandosra sikerült életnek, s amely a közelebbi évtizedek nemzetközi érdeklődése sztárjává tette „az angol beteget”. A budapesti Almásy Lászlót, aki a *Bartók Béla* úti óvóhelyen hosszú történeteket mesélt útjairól a légópincében, aki a *Kozma utca* foglya volt, aki a *Gellérthegy* támfalába építtette be titokban azt a ládát, amelyben nem aranyait, vagyonát – ilyesmivel nem rendelkezett –, de könyvtára hat legfontosabbnak ítélt könyvét elrejtette.

Kubassek János, a földrajztudós újra bebizonyította, amit már régen tud róla nem csak szűkebb szakmája: páratlan tehetséggel kutatja fel közös múltunk elfeledett értékeit, hogy elhelyezze azokat közös szellemi kincsünkben.

Egyáltalán nem tartom kizártnak, hogy lesz még egy negyedik átdolgozott kiadása is Almásy-kötetének. ●

Kubassek János: A Szahara bűvöletében.

Panoráma Kiadó 2016. Ára: 6200,-Ft

KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ • KÖNYVJELZŐ

LIPOVECZ IVÁN: ELNÖKÖK, KORMÁNYFŐK, VEZÉREK

Corvina Kiadó

Az elmúlt négy évtized híreiben gyakran főszereplő politikusokról és bankárokról hol mulatságosan gonoszkodó, hol hideglegősen igazságos beszámolókat írt *Lipovecz Iván*. Mind bonni tudósítói, mind HVG főszerkesztői minőségében páratlan személyes tapasztalatokra tett szert, hőseinek káderlapját behatóan, egészen az apró részletekig ismeri. A világpolitikai szereplőkről és a magyar vezetőkről szóló esszék tartalmasak és tömények, közgazdasági és politológiai tudásunkat fejlesztik, és ami a legfontosabb: tárgyilagosságra nevelnek.

Ára: 2990 Ft

PUSZTAI ILONA: A ZÖLD LOVAG

Holnap Kiadó

Kóbor Andor a kóborlásnál semmit sem szeret jobban. Kóborlásai során hű társával, *Fifilóval*, a beszédhibás vízióval számos kalandba keverednek, melyek során kiszabadítják *Habcscsóka* királykisasszonyt, találkoznak a rémséges *Frászkar* Karikással, és segítségére sietnek *XI. Robi Tóninak*, *Robotónia* uralkodójának. *Kóbor Andor* mókás történetei a sok kacagató pillanat mellett tanulsággal is szolgálnak, segítenek megtanítani a legkisebb korosztály számára környezetünk megóvásának alapjait, fontosságát, mikéntjét.

Ára: 2700 Ft

HIDVÉGI VIOLETTA – MARÓTYZ KATALIN (SZERK.): DIESCHER JÓZSEF. ÉPÍTÉSZELET ÉS MESTERSÉG

Budapest Főváros Levéltára

A *Diescher József* életművét bemutató tanulmánykötet Budapest Főváros Levéltára építészetrel és építészekkel foglalkozó sorozatának következő darabja. *Diescher* nevét kevesen ismerik, annak ellenére, hogy tervezőként és kivitelezőként is a városképet meghatározó épületeket hagyott az utókorra. A kiadvány az életrajz és az építési munkásság értékelése mellett e jelentős alkotásokat mutatja be terrajzokkal, kortárs és mai fényképekkel gazdagon illusztrálva.

Ára: 3900 Ft

Megvásárolható Budapest Főváros Levéltára titkárságán (1139 Budapest, Teve u. 3–5.)